

سنجش و رتبه‌بندی محلات شهری گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری

علی بیروتی

دانشجوی دکتری گروه شهرسازی، واحد دبی، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی.

کرامت الله زیاری*

استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

حسین سلطانزاده

دانشیار گروه معماری و شهرسازی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۲۷

چکیده

هدف این تحقیق، ارزیابی و رتبه‌بندی محلات شهر گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب (مشارکت، کارایی و اثربخشی، مسئولیت-پذیری، ثبات سیاسی، عدالت اجتماعی، دسترسی و اطلاعات، قانونمندی و اجتماع محوری) می‌باشد. روش پژوهش توصیفی-ترکیبی و نوع آن کاربردی است. روش گردآوری داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای، میدانی و طراحی پرسشنامه از متخصصان و مسئولان بوده است. جهت اولویت‌بندی محلات شهر گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از مدل ویکور فازی (Fuzzy Vikor) و جهت وزن دهی به شاخص‌ها از مدل تحلیل شبکه (ANP) استفاده شده است. نتایج ویکور فازی نشان می‌دهد که محله فرمانداری با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول محلات شهر گناوه قرار دارد. محله نوروزآباد با وزن ۰/۰۸۹ در رتبه دوم، محله کوی مطهری با وزن ۰/۱۵۹ در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن ۰/۳۱۸ در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن ۰/۴۰۳ در رتبه پنجم، محله بازار با وزن ۰/۵۸۸ در رتبه ششم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۶۴۹ در رتبه هفتم، محله بابا علی‌شاه با وزن ۰/۸۱۲ در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۷۷ در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن ۰/۹۶۷ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین، از نظر سطح مطلوبیت محله‌ها به چهار سطح رتبه‌بندی شدند که محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی‌شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند. با توجه به نتایج حاصله، در پایان راهکار متناسب و مدل حکمروایی خوب شهری ارائه گردید.

واژگان کلیدی : حکمروایی، حکمروایی خوب شهری، محله، شهر گناوه.

مقدمه

طی چند دهه گذشته، سرعت شهرنشینی در جهان به شدت افزایش یافته و در حال حاضر جمعیت شهری جهان با 60 میلیون نفر در سال به سرعت در حال رشد است که این رقم تقریباً سه برابر رشد جمعیت روستایی است (Wamukoya et al., 2020). مهم‌ترین ویژگی تغییر شهری معاصر، مقیاس عظیم رشد جمعیت شهری بین سال‌های 1990 تا 2000 و در حدود 576 میلیون نفر است. آمار نشان می‌دهد در سال 2000 در برابر هر دو نفر ساکن شهری در کشورهای در حال توسعه، یک نفر شهرنشین در کشورهای توسعه‌یافته وجود دارد. این نسبت در سال 2025 به رقم چهار به یک خواهد رسید (Hekmatonia, et al., 2017: 143).

در مواجهه با این مشکلات، دولت‌های ملی و محلی، مشروعیت و کارآمدی چندانی ندارند. سرمایه انسانی و اقتصادی در کنار ساختارهای اداره امور مشارکت‌گریز، به افزایش دامنه مسائل شهری انجامیده است. برای برون‌رفت از این بحران، جامعه جهانی، به این نتیجه رسیده است که مشکل عمده مدیریت شهری، کمبود منابع مالی یا فناوری مدرن و یا نیروی انسانی ماهر نیست، بلکه مشکل اصلی شیوه اداره این عوامل است. چراکه اگر شهرها به خوبی مدیریت شوند، فرصت‌های مهمی را برای توسعه اقتصادی و اجتماعی عرضه می‌کنند (Hosseini, 2016: 44).

اگر رژیم‌های سیاسی را به دودسته عمده دموکراتیک و اقتدارطلب تقسیم کنیم، از رژیم‌های دموکراتیک با ویژگی‌هایی چون ساخت چندجانبه قدرت و سازمان فضایی متکثر، منعطف، همگرا، پایدار و انسان‌محور، در عرصه مدیریت، حکمروایی خوب شهری^۱ منتج می‌شود. در میان رویکردهای گوناگون در عرصه مدیریت شهری، حکمروایی خوب شهری از مطرح‌ترین رویکردهاست (Rahnama, et al., 2019: 199). مدیریت شهری در کشور ما همچنان در پارادایم‌های مدیریت سنتی و مدیریت دولتی نوین سیر می‌کند؛ حال آنکه، در سطح جهانی به‌ویژه در کلان‌شهرها پارادایم غالب، حکمروایی خوب شهری است (Barari, et al., 2019: 35).

تجارب جهانی بیانگر آن است که در کشورهای توسعه‌یافته و نیز در کشورهای در حال توسعه حکمروایی خوب در جهت رفع چالش‌ها و تقاضاهای هزاره سوم میلادی و به‌ویژه مسائل مدیریت شهری امری اجتناب‌ناپذیر است (Esmailzadeh, et al., 2016: 3). حکمروایی شهری رویکردی جدید در بحث تحولات مدیریت شهری است که مدیریت آگاهانه ساختارهای حکومتی را با قصد تقویت حوزه‌های عمومی در برمی‌گیرد. دولت در ارتقای حکمروایی خوب، نقش دارد. دولتی که ادعای حکمروایی خوب دارد، از ذی‌نفعان، اعتماد بیشتری جلب می‌کند و کسب‌وکار و فرهنگ‌سازمانی مناسبی ایجاد خواهد کرد (Sukmadilaga, et al., 2015). درکل، حکمروایی خوب شهری را می‌توان شیوه اداره امور شهری با مشارکت و تعامل سازنده‌ی سه بخش دولتی، خصوصی و مدنی جهت نیل به شهر سالم، باکیفیت و زیست‌پذیر تعریف کرد (Hatami Nejad, et al., 2017:600).

وضع موجود شهر گناوه، نشان‌دهنده حرکت به سمت پایداری و تاب‌آوری در این شهر است. وجود امکانات و پتانسیل‌های بالفعل و بالقوه در این منطقه گویای این مطلب است. تحولات جمعیتی و هجوم جمعیت به این منطقه باعث توسعه گسترده و ساختمان‌سازی جدید در محدوده شهری و محدوده‌های اطراف شهر شده است. بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران، جمعیت شهر گناوه به 73472 نفر در سال 1395 رسیده است (Genaveh General Population and Housing Census, 1335-1395). به علت رشد روزافزون و شتابان و خارج از طرح و برنامه در شهر گناوه، مدیریت شهری دچار مشکلات متعددی چون سطح پایین توان پاسخگویی به شهروندان، عدم ارائه خدمات و چالش در سطوح اقدامات، شده است که نظام مدیریتی به تنهایی با اتکا به سیستم سنتی و قدیمی خود توان پاسخ و حل این مشکلات را ندارد. با توجه به موارد مذکور، تغییر در سیستم سنتی تنها با مشارکت مردمی و حضور نهادهای مردم‌نهاد امکان‌پذیر خواهد بود؛ بنابراین با ایجاد و به‌کارگیری سیستم مدیریتی نو می‌توان چالش‌های شهری گناوه را روزبه‌روز کاهش داد. سؤال تحقیق این است که؛ اولویت‌بندی محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری کدام‌اند؟ فرضیه تحقیق چنین است: به نظر می‌رسد بین محلات شهر گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری، نابرابری وجود دارد.

مبانی نظری:

چارچوب نظری

امروزه تغییر از حکومت به حکمروایی، چیزی بیشتر از تغییر در ساختار نهادی می‌باشد این تغییرات شامل: تغییر در سبک، بیان و گفتمان حکومت است. دیگر این تصور وجود ندارد که دولت دارای حق انحصاری حکمروایی است و همچنین در مورد مسئولیت‌های دولت و بخش‌های دیگر، قطعیت وجود ندارد نقش دولت به‌عنوان فراهم‌کننده کالاهای عمومی نیست؛ بلکه نقش یک تسهیلگر را بر عهده دارد که جوامع محلی را قادر می‌سازد امور خود را اداره کنند (Pourahmad, et al., 2021: 85). در ابتدا، معنای حکومت‌داری محدود به اعمال قدرت سیاسی برای مدیریت امور یک ملت بود (Biswas et al., 2019: 225). برایان مک لالین^۱ اولین نظریه‌پرداز است که در سال 1973 مفهوم حکمروایی خوب را مطرح کرد (Kazemian, 2007:5). حکمروایی^۲ از نظر گاس^۳، مفهومی برای تشریح شکل جدیدی از تصمیم‌گیری جمعی در سطح محلی است که به توسعه روابط مختلف، نه تنها میان عوامل و بنگاه‌های عمومی بلکه میان شهروندان و بنگاه‌های عمومی می‌انجامد. به اعتقاد راکودی^۴، جوهره حکمروایی وجود روابط متعامل بین و درون حکومت و نیروهای غیر حکومتی است. به هر ترتیب، حکمروایی طی دهه 1990 میلادی، به یکی از واژه‌های محوری علوم اجتماعی، به‌ویژه در حوزه نظریه

1. McLain, Brian

2. Governance

3. Goss

4. Rakodi

سیاسی، علوم سیاسی و جغرافیای انسانی تبدیل شده است و به بیانی دیگر، حکمروایی را می‌توان کنش، شیوه یا سیستم اداره دانست که در آن مرزهای بین سازمان‌ها و بخش عمومی و خصوصی در سایه یکدیگر محو می‌شوند. با چنین رویکردی، معیارهای حکمروایی خوب از سوی سازمان‌های توسعه و صاحب‌نظران ارائه شده است. از نظر بانک جهانی، حکمروایی خوب شامل اداره کارآمد، باصلاحیت و کفایت و نیز حکومت شهری مشروع، منتخب و دمکراتیک است (Basirat, et al., 2012:7-8)(Abdali, et al., 2019). از نظر کالبعج^۱، این واژه جدید بیان‌کننده شرایط جدیدی از انجام امور است. حکومت قبلاً حکم و دستور می‌راند، اما اکنون مذاکره می‌کند (Mosavi, et al., 2017:513). حکمروایی محصولی انسانی می‌باشد و به همین خاطر فعالیتی است که برای تعریف روابط و اثرات متقابل دولت و جامعه مفید است (Bhuiyan, 2011: 414). با وجود اینکه مفهوم حکمروایی به‌طور گسترده‌ای در میان سیاست‌گذاران و محققان مورد بحث قرار گرفته است، هنوز هیچ اجماع قوی در مورد یک تعریف واحد از حکمروایی یا کیفیت نهادی ارائه نشده است (Kaufman et al, 2010: 3). بانک جهانی^۲ اصطلاح «حکمروایی مطلوب» را اولین بار وارد گفتمان توسعه کرد و سپس از طریق نهادهای مهم بین‌المللی توسعه، همانند بانک توسعه آسیا در سال 1995، صندوق بین‌المللی پول با توجه به شفافیت مالی در سال 1996، برنامه توسعه سازمان ملل متحد در سال 1997 به جریان عادی ادبیات موجود تبدیل شد. سازمان اخیر حکمروایی مطلوب را مشارکت برابر همه شهروندان در تصمیم‌گیری می‌داند که نه تنها شامل دولت بلکه همچنین شامل جامعه مدنی و بازار است که نهایتاً به ایجاد شرایط قانونمندی و کنش جمعی کمک می‌کند (Pour mohammadi, et al., 2019: 42).

جدول ۱. سیر تحول رویکردهای مدیریت شهری

Table1.The evolution of urban management approaches

مشخصه‌ها	رویکردهای عملکردی
رویکرد عرضه محور (1970)	برنامه‌ریزی بلندمدت و جامع برای تأمین خدمات در مقیاس وسیع
رویکرد پروژه گرا (1980)	مداخله در قالب پروژه‌های کوچک آزمایشی و اجتماعات محلی خودیار
رویکرد بلندمدت نگر (1990)	تأکید بر ظرفیت‌سازی محلی و تقویت نهادی سازمانی برای مدیریت فرایند توسعه شهری
رویکرد حکمروایی شهری (2000)	تأکید بر توسعه نهادی و مداخلات جامعه مدنی، بخش خصوصی، مشارکت و انعطاف‌پذیری
رویکرد حکمروایی دانش‌بنیان (2007)	تحولات ساختاری، استفاده از فناوری‌های جدید و تأکید بر مشارکت شهروندان، بخش خصوصی و دولت در ایجاد، اشتراک‌گذاری و کاربست دانش برای حل مسائل شهری

Source: Babaei Morad, 2022

1. Colebatch

2. World Bank

برنامه توسعه سازمان ملل متحد توضیح می‌دهد که حکمرانی خوب شهری تمرینی است برای ارتقاء مدیریت سازمانی در شهرهای یک کشور که می‌تواند موجب بهبود سایر سطوح مدیریتی کشور شود. حکمرانی خوب شهری شامل مکانیسم پیچیده‌ای از فرایندهای نهادی است که شهروندان، بخش خصوصی و همچنین دولت، منافع خودشان را در آنجا بیان و تفاوت‌هایشان را به میان می‌گذارند و حقوق شرعی و تعهداتشان را درک می‌کنند (Ziari, et al., 2018: 5). سازمان ملل در چارچوب فعالیت‌های خود به منظور استقرار حکمروایی شهری در شهرهای جهان و در قالب برنامه ابتکار عمل حکمروایی شهری^۱ در بیانیه‌ای تحت عنوان منشور حکمروایی شهری اصول نه‌گانه زیر را به‌عنوان معیارهای حکمروایی خوب برشمرده است. 1- مشارکت 2- قانون‌مندی^۲ 3- شفافیت^۳ 4- پذیرا بودن و پاسخ‌ده بودن^۴ 5- جهت‌گیری توافقی^۵ 6- عدالت (برابری)^۶ و همه‌شمولی 7- اثربخشی و کارایی^۷ 8- مسئولیت و پاسخگویی^۸ 9- بینش راهبردی^۹ (UNDP, 2000: 1). در مورد ارتباط این دو مفهوم، مباحث مرتبط با حکمروایی برای توسعه پایدار با دو دهه تأخیر در اواخر قرن 20 و اوایل قرن 21 به‌صورت گسترده مورد توجه متفکرین قرار گرفت. توسعه پایدار و حکمروایی هر دو مفاهیم پیچیده‌ای هستند و دستیابی به توسعه پایدار بدون حکمروایی ممکن نیست، استدلال برای این موضوع ویژگی‌های مفهومی توسعه پایدار است.

- از منظر محتوا^{۱۰} برای دستیابی به جهانی پایدارتر، بیشتر موضوعات پایداری می‌تواند به‌عنوان مسائل پیچیده^{۱۱} نگریسته شود که نیاز به تغییر در نهادهای مربوطه دارد.

1. The Urban Governance Initiative

2. Rule of Law

3. Transparency

4. Responsiveness

5. Orientation (Consensus)

6. Equity and Inclusiveness

7. Effectiveness & Efficiency

8. Accountability

9. Strategic Vision

10. Content

11. Wicked problems

از منظر فرآیندها^۱ به منظور شمول انبوهی از بخش‌های جامعه، سیاست‌ها و پروژه‌های پایداری مجبور به سروکار داشتن با پیچیدگی اجتماعی^۲ از نظر اختلاف نظر بخش‌ها و قدرت و آگاهی توزیع شده در بین آن‌ها هستند. از منظر زمینه^۳ - محیط نهادی - بسیاری از فعالیت‌های پایداری با نهادسازی ضعیف^۴ مواجه بوده که محدودکننده اقدامات پایداری محسوب می‌شود (Rabbani, et al., 2015: 126-127).

محله بزرگ‌ترین و درعین حال، صمیمی‌ترین گروه اجتماعی در یک جامعه شهری است. اندازه محیط اجتماعی، اشتراک در محل اقامت و کیفیت روابط اجتماعی از عناصر مهم در تعریف محله محسوب می‌شوند (Ghaffari Gilandeh & Hashemi, 2019: 145). در نوشتارهای جهانی تعاریف متعددی برای محله ارائه شده است. تعریف کلی محله به این صورت است که: محله مسکونی کوچک‌ترین ناحیه برای برنامه‌ریزی است که ساکنان آن دارای تسهیلات عمومی و نهادهای اجتماعی مشترک‌اند و در آن به صورت پیاده رفت و آمد می‌کنند (Davidson, 2007: 280). محله را می‌توان در ابعاد مختلف تعریف کرد. برای مثال، محله از نظر کالبدی با دیوار، راه یا مرزهای تعیین شده؛ از نظر اجتماعی با ادراک ساکنان محلی؛ از نظر عملکردی با حوزه‌های خدماتی؛ از نظر محیطی با خصوصیات ترافیکی، کیفیت و امنیت و از نظر زیبایی با داشتن ویژگی‌ها یا سن مشخص (Zare, et al., 2020: 104).

پیشینه این پژوهش بدین قرار است:

کاکومو^۵ (2023) در پژوهش خود به این موضوع می‌پردازد که آمارها شاخص‌های مفیدی هستند که ممکن است تصمیمات توسعه شهری و مدیریت را تعیین کنند، بنابراین در مقاله خود به بررسی تولید آمار رسمی در کنیا می‌پردازد تا پیامدهای آن‌ها را برای سیاست‌گذاری و حکومت شهری بیان کند.

هیرا شیخ و همکاران^۶ (2023) رویکردهای تکنوکراتیک برای حکمرانی شهری هوشمند را به طور انتقادی بررسی کرده‌اند و چرخش بیش از انسان را در سه‌گانه شهرها، فناوری‌های دیجیتال و داده‌ها و سیاست شرح داده‌اند. نویسندگان خطوط کلی یک رویکرد جدید فراتر از انسان را برای حکمرانی شهری هوشمند ترسیم کرده‌اند.

1. Process

2. Social complexity

3. Context

4. Weak institutionalization

5. O.A. K'Akumu

6. Hira Sheikh, et. al.

ماریوس پیترز^۱ (2022) در پژوهش خود با توجه به نقش فزاینده‌ای که قدرت شرکتی در حاکمیت شهری ایفا می‌کند، در پژوهش خود به این مقوله می‌پردازد که چگونه، در ساختار تعامل بین شرکت‌ها و دولت محلی در ترتیبات حاکمیت شهری معاصر، قوانین شهری می‌تواند ارزش‌های عمومی و پاسخگویی عمومی را افزایش دهد.

بیسواس و همکاران^۲ (2019) در تحقیق، یک چارچوب حکمروایی خوب برای مدیریت شهری، دریافتند پژوهشگران و سیاست‌گذاران از روشی بهره‌مند می‌شوند که این روش در ارزیابی حاکمیت هرگونه خدمات عمومی در قبال اصلاحات بیشتر سیاست کمک می‌کند.

پال وست و همکاران^۳ (2020) در مقاله‌ای به افزایش ظرفیت حکمروایی آب برای مقابله با چالش‌های پیچیده مدیریت: چارچوبی از تحلیل پرداختند. نتایج نشان داد باوجود تلاش‌های بی‌شمار برای ترویج و اجرای رویکردهای یکپارچه‌تر، مشکلات هماهنگی همچنان ادامه دارد و مانع از حکمروایی و مدیریت پایدار آب می‌شود.

شماعی و یوسفی‌بابادی (1396) به تحلیل نقش حکمروایی خوب شهری بر درآمدهای پایدار گردشگری (مورد مطالعه: شهر مسجدسلیمان) پرداختند. یافته‌ها نشان می‌دهد که در بین متغیرهای حکمروایی خوب شهری مؤثر بر درآمدهای پایدار شهری، شاخص‌های تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات ویژه برای جلب سرمایه‌گذاری خصوصی در گردشگری، بیشترین وزن را دارد.

نتایج تحقیق هادی‌بیگلو و همکاران (1397) تبیین تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری با تأکید بر هوشمندسازی مکان؛ مورد کاوی شهر تهران نشان می‌دهد که نخست، وضعیت حکمروایی از نظر متخصصان و خبرگان، مطلوب نیست (نمره میانگین 4/79 و انحراف معیار 0/21) و دیدگاه غالب آن است که هوشمندسازی کلان‌شهر تهران به تحقق حکمروایی مطلوب شهری خواهد انجامید.

شاهینی فر و چاره‌جو (1397) به ارزیابی شاخص‌های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهرها (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه) پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین نظرات مردم و کارشناسان در خصوص شاخص‌های حکمروایی خوب شهری وجود دارد.

براری و همکاران (1398) در تحقیقی به فرایندها و راهکارهای استقرار حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهرهای کشور مورد مطالعه: مشهد پرداختند. در این پژوهش با بررسی پیشینه پژوهش از الگوهای موفق حکمروایی خوب شهری در جهان بهره‌برداری شد و سپس اقدام به بومی‌سازی و متناسب‌سازی آن با شرایط کشور و شهر مشهد مورد مطالعه گردید.

1. Marius Pieterse

2. Biswas, et. al.

3. Pahl-Wostl, et. al.

سبحانی و همکاران (1398) در تحقیق؛ بررسی و تحلیل روابط علی و معلولی شاخص‌های تأثیرگذار بر مدیریت یکپارچه حریم پایتخت را بررسی کردند. نتایج نشان داد عواملی چون مدیریت مجمع‌الجزایری حریم از لحاظ عملکردی، قلمروی و جغرافیایی، نبود حکمروایی خوب شهری، ضعف مدیریتی در تأمین زیرساخت‌ها برای عرضه مسکن مناسب و وجود اقتصاد غیررسمی در کانون‌های اسکان مستقر در حریم، بیشترین تأثیر را بر وضعیت حریم شهر تهران داشته‌اند.

تاری و رضایی (1398) در پژوهشی به سنجش و ارزیابی میزان حکمروایی خوب شهری در محله‌های شهر فردوسیة شهرستان شهریار پرداختند. بر اساس این نتایج می‌توان به‌خوبی دریافت که در منطقه ارومیه، نیل به توسعه در هر فعالیتی مستلزم توجه و اولویت ملاحظات محیطی و مدیریت پایدار منابع طبیعی منطقه است.

پوراحمد و همکاران (1399) در پژوهشی به تحلیل فضایی آثار حکمروایی مطلوب بر زیست‌پذیری شهری، مطالعه موردی: کانون‌های جرم‌خیز مناطق 11 و 12 شهر تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و زیست‌پذیری در کانون‌های جرم‌خیز بخش مرکزی شهر تهران نامطلوب است.

با توجه به اهمیت و ضرورت حکمروایی خوب شهری، پژوهش‌های زیادی در سال‌های اخیر در این زمینه از جمله (Tavakoli Nia, et al., 2012)؛ (Khosravi Hajivandi, et al., 2020)؛ (Abdali, et al., 2019)؛ (Pourhossein & Akhbari, 2019)؛ (Tavakoli Nia, et al., 2012) و غیره به رشته تحریر درآمده‌اند.

مواد و روش‌ها

روش تحقیق

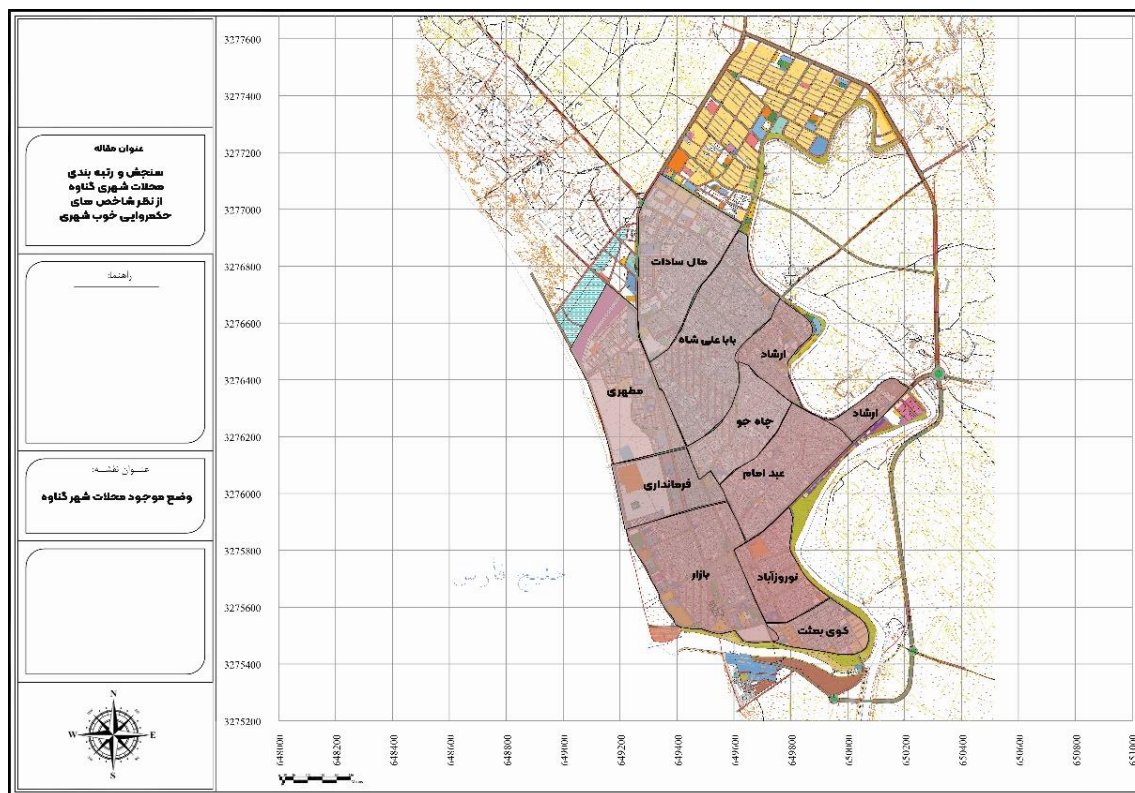
روش پژوهش توصیفی-ترکیبی و نوع آن کاربردی است و روش‌های گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای و میدانی است که با طراحی پرسشنامه به روش مدل تحلیل شبکه (ANP)، از 15 نفر از اساتید، متخصصان و مسئولان که به این منطقه آگاهی داشته‌اند، خواسته شد تا هرکدام از معیارها امتیازدهی کرده و ارجحیت هرکدام از شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مشارکت، کارایی و اثربخشی، مسئولیت‌پذیری، ثبات سیاسی، عدالت اجتماعی، دسترسی و اطلاعات، قانونمندی و اجتماع-محوری) در سطح محلات شهر گناوه شامل: (چاه‌جو، فرمانداری، کوی مطهری، مال سادات، عبد امام، ارشاد، باباعلی‌شاه، بعثت، بازار و نوروزآباد) را مشخص سازند. به‌منظور تعیین سطح هر یک از محلات در شاخص‌های حکمروایی خوب شهری، از مدل ویکور فازی (Fuzzy Vikor) بهره گرفته شده است. جهت ترسیم نقشه‌ها از نرم‌افزار Arc Gis استفاده شده است.

مدل تحلیل شبکه (ANP): واژه ANP مخفف عبارت (Analytical Network Process) به معنی فرایند تحلیل شبکه است. فرآیند تجزیه و تحلیل شبکه‌ای یا ANP یکی از تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند معیاره است که «فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی» یا AHP با جایگزینی «شبکه» بجای «سلسله‌مراتب» بهبود می‌بخشد. فرآیند تحلیل شبکه‌ای چون حالت عمومی AHP

و شکل گسترده آن است، بنابراین تمام ویژگی‌های مثبت از آن جمله سادگی، انعطاف‌پذیری، به‌کارگیری معیارهای کمی و کیفی به‌طور هم‌زمان و قابلیت بررسی سازگاری در قضاوت‌ها را دارا بوده و می‌تواند ارتباطات پیچیده (وابستگی‌های متقابل و بازخورد) بین و میان عناصر تصمیم را با به‌کارگیری ساختار شبکه‌ای بجای ساختار سلسله‌مراتبی در نظر بگیرد. فرایند تحلیل شبکه‌ای (ANP) هر موضوع و مسئله‌ای را به‌مثابه شبکه‌ای از معیارها، زیرمعیارها و گزینه‌ها (همه این‌ها عناصر نامیده می‌شوند) که با یکدیگر در خوشه‌هایی جمع شده‌اند، در نظر می‌گیرد. تمامی عناصر در یک شبکه می‌توانند، به هر شکل، دارای ارتباط با یکدیگر باشند (Ghanbari, 2017: 142).

محدوده مورد مطالعه

شهر بندری گناوه در طول جغرافیایی 50 درجه و 31 دقیقه تا 50 درجه و 51 دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی 29 درجه و 34 دقیقه تا 29 درجه و 58 دقیقه شمالی قرار دارد. جمعیت این شهر در سال 1395، برابر با 73472 نفر می‌باشد (Genaveh General Population and Housing Census, 1335-1395). وضعیت اقتصادی شهر گناوه موجب جذب گردشگران زیادی از شهرهای هم‌جوار شده است که خود دلیلی بر تبدیل گناوه به یک شهر توریستی است. ساحل بکر آن به سبب دید زیبایی که دارد، از طرفی می‌تواند به‌عنوان نماد و معرف فرهنگی شهر مطرح شود و از طرفی، بستری برای تحقق فرصت‌های گردشگری باشد. زیارتگاه بی‌مره (محل امامزاده گناوه)، امامزاده سلیمان بن علی گناوه، برج خان گناوه، تل‌گوری و شاه صدرالدین، غار تودیو (در نزدیکی روستای قائد حیدر)، پناهگاه صخره‌ای مال قائد (در 10 کیلومتری شمال غربی بندر گناوه)، پارک گردشگری ساحلی و جزیره جنوبی میرمهنا نزدیک بندر ریگ از جمله دیدنی‌های بندر گناوه به حساب می‌آیند (Moghani, et al., 2017: 113).

شکل ۱. موقعیت محلات شهر گناوه.

Figure 1: The location of the neighborhoods of Ganaveh city,

Source: Author, 2021 (Based on Ganaveh Master Plan)

یافته‌ها (تجزیه و تحلیل)

رتبه‌بندی محلات شهر گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی شهری با استفاده از ویکور فازی

در این بخش، محلات شهر گناوه از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با استفاده از مدل ویکور فازی رتبه‌بندی شده است. مدل ویکور، به‌عنوان یک روش تصمیم‌گیری چندمعیاره برای حل یک مسئله تصمیم‌گیری گسسته که با معیارهای نامتناسب و متعارض همراه هستند، استفاده می‌شود (Mafi & Abdolah zadeh, 2017: 70). این روش بر رتبه‌بندی و انتخاب بهترین گزینه از میان گروهی از گزینه‌ها، تمرکز دارد (Amanpour, et al., 2017:106). در این مدل مبنا برگرفته از روش برنامه‌ریزی سازشی، یعنی حداقل نمودن بردار ارزیابی آلترناتیوها از نقطه ایده‌آل مثبت و منفی است که محاسبه آن برای تعیین شاخص مطلوبیت از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$S_j = \sum_{j=i}^n w_j \cdot (f^* - f_{ij}) / (f^* - f^-)$$

$$R_j = \max[w_j \cdot (f^* - f_{ij}) / (f^* - f^-)]$$

رابطه ۱.

f* بزرگ‌ترین عدد ماتریس نرمال وزنی - **fij** عدد گزینه موردنظر برای معیار ماتریس نرمال وزنی - **f** کوچک‌ترین عدد ماتریس نرمال وزنی برای هر ستون

به ازای هر معیار، یک شاخص مطلوبیت به دست می‌آید که مجموع آن‌ها شاخص نهایی **Sj** را مشخص می‌کند.

مراحل روش ویکور در یک مسئله تصمیم‌گیری چندمعیاره با **n** معیار و **m** آلترناتیو به شرح زیر است:

۱- تشکیل ماتریس تصمیم‌گیری که با توجه به ارزیابی همه آلترناتیوها برای معیارهای مختلف تشکیل می‌شود.

۲- تعیین بردار وزن معیارها: در این مرحله با توجه به ضریب اهمیت معیارهای مختلف در تصمیم‌گیری، با استفاده از روش‌هایی مانند آنتروپی، **AHP**، **ANP** و... بردار وزن تعریف می‌شود.

۳- تعیین نقطه ایده‌آل مثبت و منفی: برای هر معیار، بهترین و بدترین هر یک را تعریف کرده و به ترتیب **f*j** و **f-j** می‌نامیم.

۴- محاسبه مقدار سودمندی و آسیب‌پذیری معیارها.

۵- محاسبه شاخص ویکور: برای هر گزینه شاخص ویکور با رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$Q_j = \left(V \cdot \frac{s_j - s^+}{s^- - s^+} \right) + (1 - V) \cdot \left(\frac{R_j - R^+}{R^- - R^+} \right) \quad \text{رابطه ۲}$$

۶- رتبه‌بندی آلترناتیوها (Haji Nazhad, et al., 2015: 177-178).

مشارکت و دسترسی و اطلاعات

جدول ۲ رتبه‌بندی محلات شهر گناوه را از نظر شاخص مشارکت و دسترسی و اطلاعات نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که محله فرمانداری با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول، محله نوروزآباد با وزن ۰/۱۰۹ در رتبه دوم، محله کوی مطهری با وزن ۰/۱۷۷ در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن ۰/۳۳۲ در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن ۰/۴۲۲ در رتبه پنجم، محله بازار با وزن ۰/۵۲۳ در رتبه ششم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۶۶۵ در رتبه هفتم، محله بابا علی‌شاه با وزن ۰/۷۵۶ در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۱۲ در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن ۰/۹۰۳ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت، محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی‌شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (جدول ۲، شکل ۲).

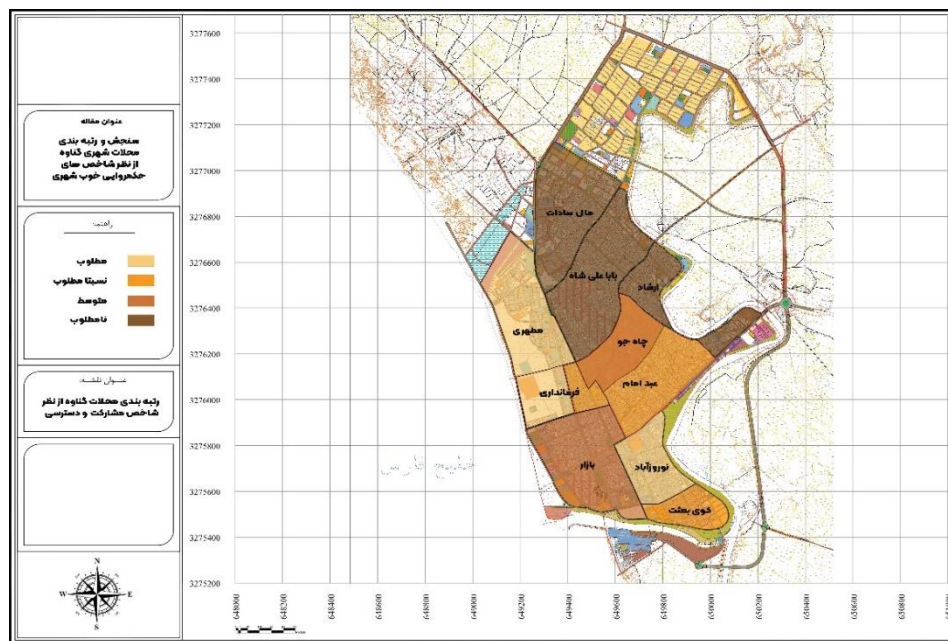
۱۲. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی - سال شانزدهم، شماره دوم، بهار ۱۴۰۳

جدول ۲. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص مشارکت و دسترسی به اطلاعات

Table 2. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of participation and access to data

سطح مطلوبیت	رتبه در بین محلات	وزن	محلات
متوسط	7	0/665	محلۀ چاه‌جو
مطلوب	1	0/000	محلۀ فرمانداری
مطلوب	3	0/177	کوی مطهری
نامطلوب	9	0/812	محلۀ مال سادات
نسبتاً مطلوب	5	0/422	محلۀ عبد امام
نامطلوب	10	0/903	محلۀ ارشاد
نامطلوب	8	0/756	محلۀ بابا علی شاه
نسبتاً مطلوب	4	0/332	کوی بعثت
متوسط	6	0/523	محلۀ بازار
مطلوب	2	0/109	نوروزآباد

Source: Author, 2021

شکل ۲. سطح‌بندی محلات از نظر شاخص مشارکت و دسترسی.

Figure 2: Leveling of neighborhoods in terms of participation and access index,

Source: Author, 2021

کارایی و اثربخشی

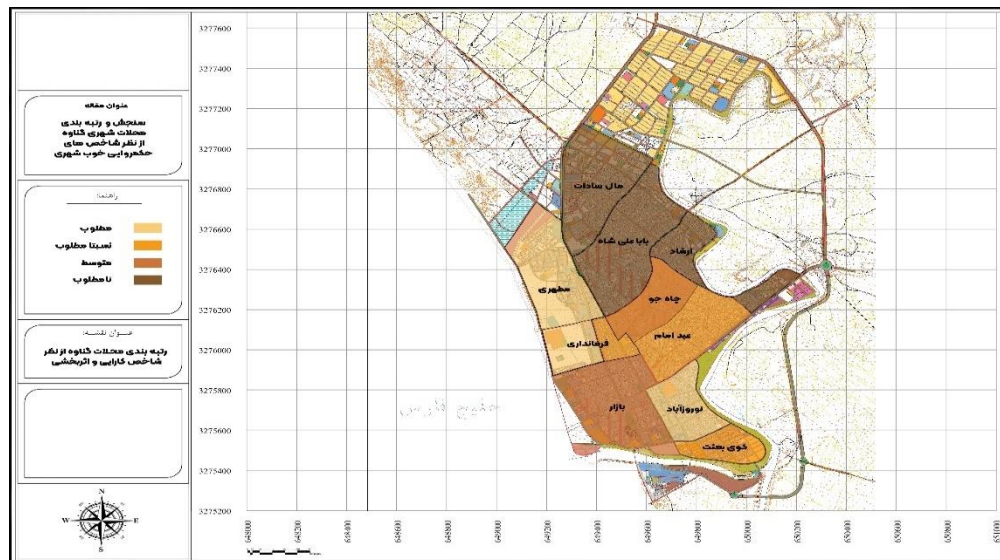
جدول ۳ رتبه‌بندی محلات شهر گناوه را از نظر شاخص کارایی و اثربخشی نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که محله نوروزآباد با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول، محله فرمانداری با وزن ۰/۰۹۸ در رتبه دوم، محله کوی مطهری با وزن ۰/۱۹۹ در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن ۰/۳۰۴ در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن ۰/۳۹۹ در رتبه پنجم، محله بازار با وزن ۰/۶۱۲ در رتبه ششم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۶۴۵ در رتبه هفتم، محله بابا علی شاه با وزن ۰/۸۰۲ در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۴۳ در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن ۰/۹۳۴ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت محله‌ها به چهار سطح رتبه‌بندی شدند که محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (جدول ۳، شکل ۳).

۳. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص کارایی و اثربخشی

Table 3. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of efficiency and effectiveness index

سطح مطلوبیت	رتبه در بین محلات	وزن	محلات
متوسط	۷	۰/۶۴۵	محله چاه‌جو
مطلوب	۲	۰/۰۹۸	محله فرمانداری
مطلوب	۳	۰/۱۹۹	کوی مطهری
نامطلوب	۹	۰/۸۴۳	محله مال سادات
نسبتاً مطلوب	۵	۰/۳۹۹	محله عبد امام
نامطلوب	۱۰	۰/۹۳۴	محله ارشاد
نامطلوب	۸	۰/۸۰۲	محله بابا علی شاه
نسبتاً مطلوب	۴	۰/۳۰۴	کوی بعثت
متوسط	۶	۰/۶۱۲	محله بازار
مطلوب	۱	۰/۰۰۰	نوروزآباد

Source: Author, 2021

شکل ۳. سطح‌بندی محلات از نظر شاخص کارایی و اثربخشی

Figure 3: Leveling of neighborhoods in terms of efficiency and effectiveness index,

Source: Author, 2021

قانون‌مندی و مسئولیت‌پذیری

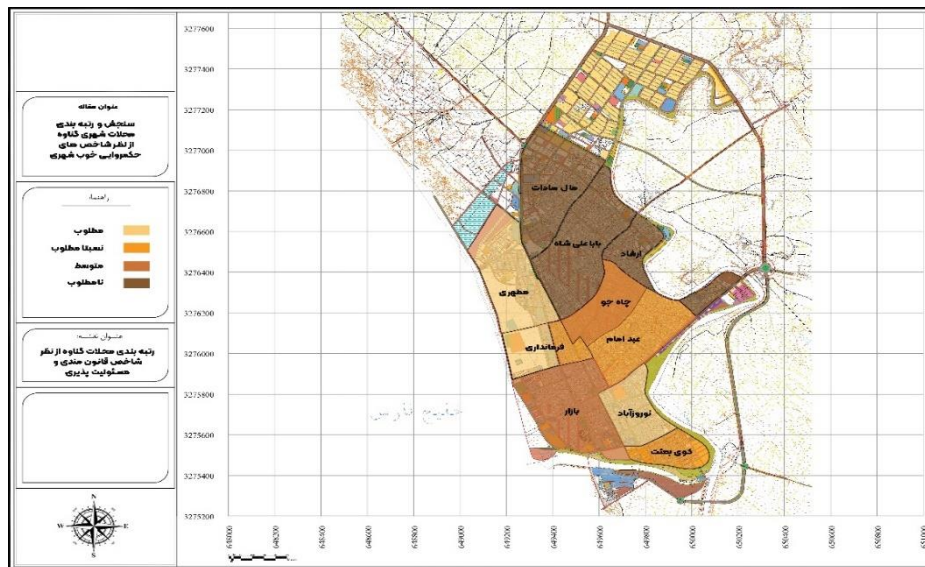
جدول ۴ رتبه‌بندی محلات شهر گناوه را از نظر شاخص قانون‌مندی و مسئولیت‌پذیری نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که محله فرمانداری با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول، محله کوی مطهری با وزن ۰/۰۷۷ در رتبه دوم، محله نوروزآباد با وزن ۰/۱۴۳ در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن ۰/۲۸۸ در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن ۰/۳۴۴ در رتبه پنجم، محله بازار با وزن ۰/۵۶۷ در رتبه ششم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۶۶۴ در رتبه هفتم، محله بابا علی شاه با وزن ۰/۷۹۸ در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۶۷ در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن ۰/۹۳۴ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت، محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (شکل ۴، جدول ۴).

جدول ۴. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص قانون‌مندی و مسئولیت‌پذیری

Table 4. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of legality and responsibility index

محللات	وزن	رتبه در بین محللات	سطح مطلوبیت
محلله چاه‌جو	۰/۶۶۴	۷	متوسط
محلله فرمانداری	۰/۰۰۰	۱	مطلوب
کوی مطهری	۰/۰۷۷	۲	مطلوب
محلله مال‌سادات	۰/۸۶۷	۹	نامطلوب
محلله عبد امام	۰/۳۴۴	۵	نسبتاً مطلوب
محلله ارشاد	۰/۹۵۴	۱۰	نامطلوب
محلله بابا علی شاه	۰/۷۹۸	۸	نامطلوب
کوی بعثت	۰/۲۸۸	۴	نسبتاً مطلوب
محلله بازار	۰/۵۶۷	۶	متوسط
نوروزآباد	۰/۱۴۳	۳	مطلوب

Source: Author, 2021

شکل ۴ سطح‌بندی محلات از نظر شاخص قانون‌مندی و مسئولیت‌پذیری.

Figure 4: Leveling of neighborhoods in terms of legality and responsibility index,

Source: Author, 2021

عدالت اجتماعی و اجتماع‌محوری

جدول ۵ رتبه‌بندی محلات شهر گناوه را از نظر شاخص عدالت اجتماعی نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که محلله فرمانداری با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول محلات شهر گناوه قرار دارد. محلله نوروزآباد با وزن ۰/۱۰۱ در رتبه دوم، محلله کوی مطهری با وزن ۰/۱۴۳ در رتبه سوم، محلله عبد امام با وزن ۰/۳۴۴ در رتبه چهارم، محلله کوی بعثت با وزن ۰/۴۰۹ در رتبه

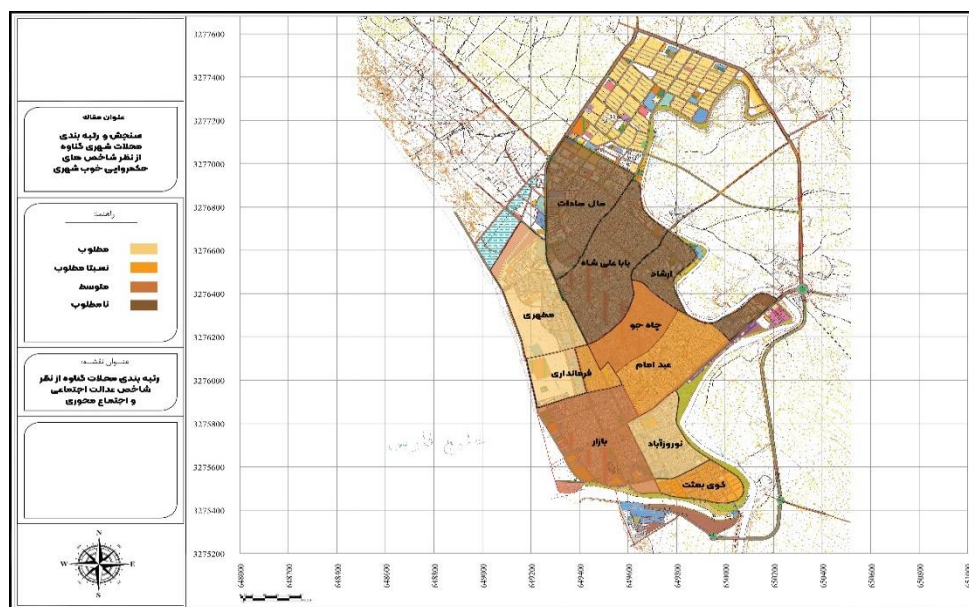
پنجم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۵۵۶ در رتبه ششم، محله بازار با وزن ۰/۶۰۹ در رتبه هفتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۰۶ در رتبه هشتم، محله ارشاد با وزن ۰/۸۹۹ در رتبه نهم و محله بابا علی شاه با وزن ۰/۹۳۴ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت، محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (شکل ۵، جدول ۵).

جدول ۵. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص عدالت اجتماعی و اجتماع‌محوری

Table 5. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of Social justice index

سطح مطلوبیت	رتبه در بین محلات	وزن	محلات
متوسط	۶	۰/۵۵۶	محله چاه‌جو
مطلوب	۱	۰/۰۰۰	محله فرمانداری
مطلوب	۳	۰/۱۶۵	کوی مطهری
نامطلوب	۸	۰/۸۰۶	محله مال سادات
نسبتاً مطلوب	۴	۰/۳۴۴	محله عبد امام
نامطلوب	۹	۰/۸۹۹	محله ارشاد
نامطلوب	۱۰	۰/۹۲۷	محله بابا علی شاه
نسبتاً مطلوب	۵	۰/۴۰۹	کوی بعثت
متوسط	۷	۰/۶۰۹	محله بازار
مطلوب	۲	۰/۱۰۱	نوروزآباد

Source: Author, 2021

شکل ۵. سطح‌بندی محلات از نظر شاخص عدالت اجتماعی و اجتماع‌محوری.

Figure 5: Leveling of neighborhoods in terms of Social justice index,

Source: Author, 2021

ثبات سیاسی

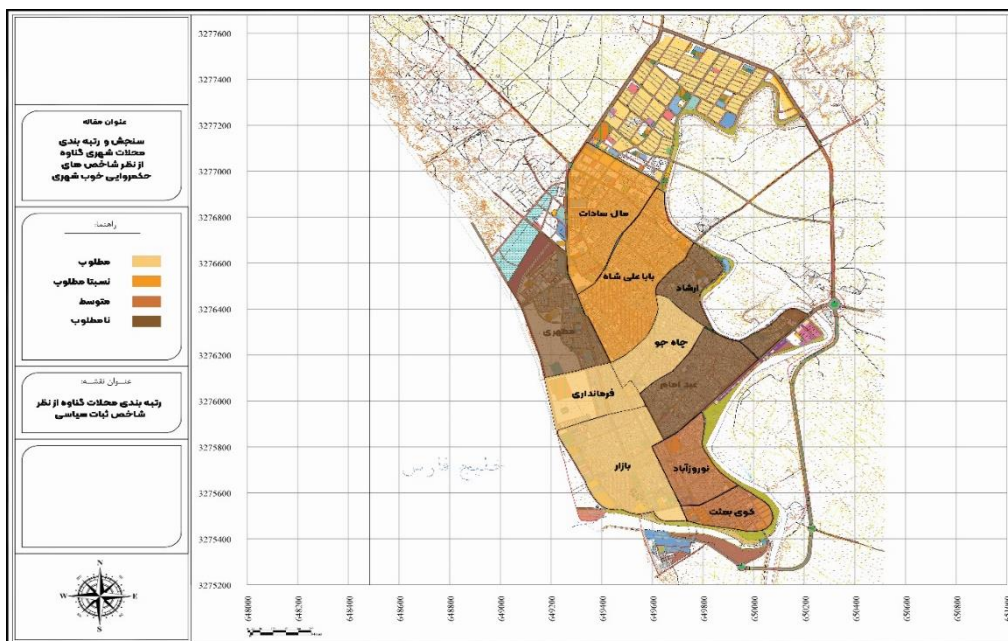
جدول ۶ رتبه‌بندی محلات شهر گناوه را از نظر شاخص ثبات سیاسی نشان می‌دهد. محله فرمانداری با وزن ۰/۰۰۰ در رتبه اول، محله نوروزآباد با وزن ۰/۰۶۶ در رتبه دوم، محله کوی مطهری با وزن ۰/۱۵۵ در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن ۰/۳۰۹ در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن ۰/۳۹۶ در رتبه پنجم، محله بازار با وزن ۰/۵۰۷ در رتبه ششم، محله چاه‌جو با وزن ۰/۶۱۶ در رتبه هفتم، محله بابا علی شاه با وزن ۰/۸۰۴ در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن ۰/۸۴۹ در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن ۰/۹۵۱ در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت، محله‌های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله‌های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله‌های بازار و چاه‌جو در سطح متوسط و محله‌های بابا علی شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (شکل ۶، جدول ۶).

جدول ۶. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ شاخص ثبات سیاسی

Table 6. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of political stability index

سطح مطلوبیت	رتبه در بین محلات	وزن	محلات
مطلوب	۷	۰/۶۱۶	محله چاه‌جو
مطلوب	۱	۰/۰۰۰	محله فرمانداری
نامطلوب	۳	۰/۱۵۵	کوی مطهری
نسبتاً مطلوب	۹	۰/۸۴۹	محله مال سادات
نامطلوب	۵	۰/۳۹۶	محله عبد امام
نامطلوب	۱۰	۰/۹۵۱	محله ارشاد
نسبتاً مطلوب	۸	۰/۸۰۴	محله بابا علی شاه
متوسط	۴	۰/۳۰۹	کوی بعثت
مطلوب	۶	۰/۵۰۷	محله بازار
متوسط	۲	۰/۰۶۶	نوروزآباد

Source: Author, 2021

شکل ۶. سطح بندی محلات از نظر شاخص ثبات سیاسی.

Figure 6: Leveling of neighborhoods in terms of political stability index,

Source: Author, 2021

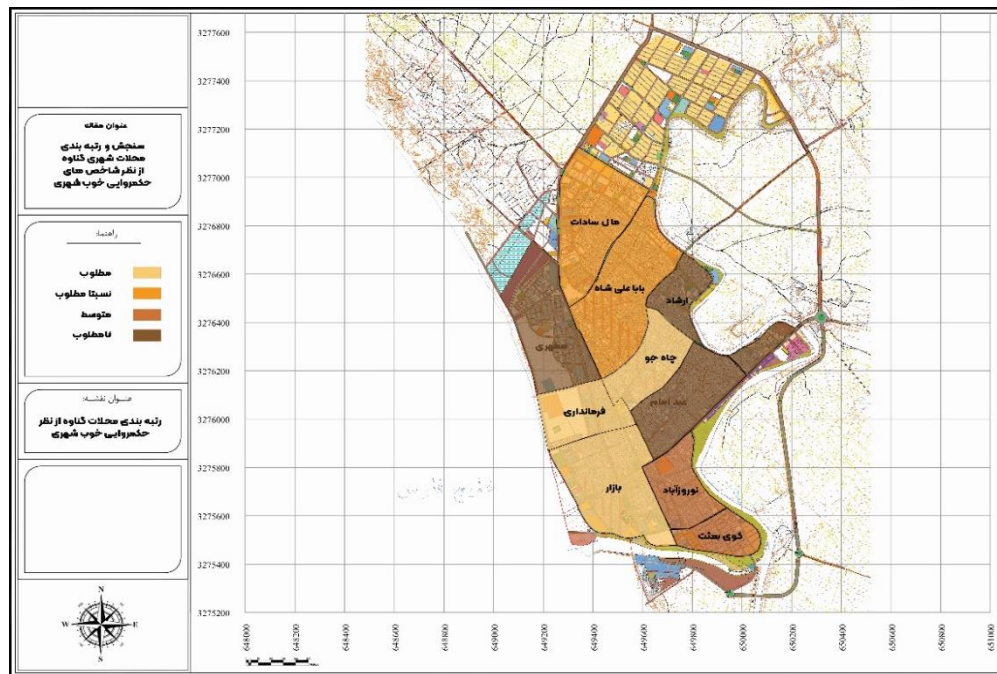
جدول ۷ رتبه بندی محلات شهر گناوه را از نظر حکمروایی خوب شهری نشان می دهد. نتایج حاکی از آن است که محله فرمانداری با وزن 0/000 در رتبه اول محلات شهر گناوه قرار دارد. محله نوروزآباد با وزن 0/089 در رتبه دوم، محله کوی مطهری با وزن 0/159 در رتبه سوم، محله کوی بعثت با وزن 0/318 در رتبه چهارم، محله عبد امام با وزن 0/403 در رتبه پنجم، محله بازار با وزن 0/588 در رتبه ششم، محله چاه جو با وزن 0/649 در رتبه هفتم، محله بابا علی شاه با وزن 0/812 در رتبه هشتم، محله مال سادات با وزن 0/877 در رتبه نهم و محله ارشاد با وزن 0/967 در رتبه دهم و آخر قرار دارد. همچنین از نظر سطح مطلوبیت، محله های فرمانداری، کوی مطهری و نوروزآباد در سطح مطلوب، محله های کوی بعثت و عبد امام در سطح نسبتاً مطلوب، محله های بازار و چاه جو در سطح متوسط و محله های بابا علی شاه، مال سادات و ارشاد در سطح نامطلوب قرار دارند (شکل ۷، جدول ۷).

۷. وضعیت، رتبه و درجه پایداری محلات شهر گناوه به لحاظ حکمروایی خوب شهری

Table 7. The status, rank and degree of stability of Ganaveh neighborhoods in terms of good urban governance

محللات	وزن	رتبه در بین محللات	سطح مطلوبیت
محلله چاه‌جو	۰/۶۴۹	۷	مطلوب
محلله فرمانداری	۰/۰۰۰	۱	مطلوب
کوی مطهری	۰/۱۵۹	۳	نامطلوب
محلله مال سادات	۰/۸۷۷	۹	نسبتاً مطلوب
محلله عبد امام	۰/۴۰۳	۵	نامطلوب
محلله ارشاد	۰/۹۶۷	۱۰	نامطلوب
محلله بابا علی شاه	۰/۸۱۲	۸	نسبتاً مطلوب
کوی بعثت	۰/۳۱۸	۴	متوسط
محلله بازار	۰/۵۸۸	۶	مطلوب
نوروزآباد	۰/۰۸۹	۲	متوسط

Source: Author, 2021

شکل ۷. سطح‌بندی محلات از نظر شاخص‌های حکمروایی خوب شهری.

Figure 7 Leveling of neighborhoods in terms of good urban governance,

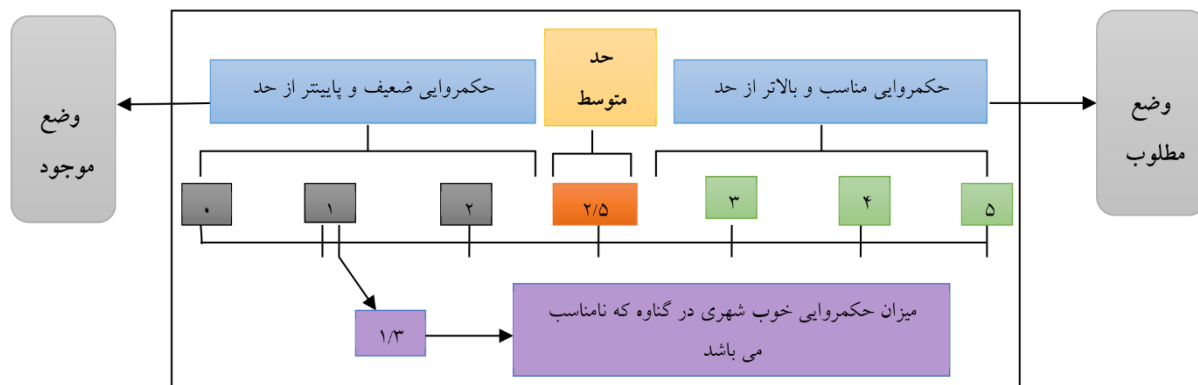
Source: Author, 2021

با توجه به وضعیت فعلی (پایین بودن سطح مدیریت شهری در شهر گناوه) به نظر می‌رسد به سیستم مدیریتی پویا و جدیدی نیاز است تا میزان در شهر افزایش یابد. همچنین محلات شهر گناوه به دلیل نبود سیستم مدیریتی کارآمد و رشد

و گسترش ناموزون، مسائل و مشکلات متعددی در ارتباط با مدیریت شهری و خدمات دارد. در سال‌های اخیر، برای مدیریت شهری هر چه بهتر و کاستن از مشکلات و نارسایی‌های شهروندان گناوه، اقدام مثبتی صورت نگرفته است؛ بنابراین، برای رفع نارسایی‌های توسعه اجتماعی و فضایی این شهر، ارزیابی الگوهای مدیریتی در چارچوب حکمروایی خوب شهری لازم است. از این طریق، مشارکت شهروندان افزایش می‌یابد و بنابراین، توجه به سرعت دقت، صحت کیفیت ارائه خدمات، افزایش پاسخگویی مدیران شهری، کارآمدتر شدن روند مدیریت و خدمات ارائه‌شده در شهر نمود یافته و باعث پویایی و رشد به جلو شهر و در همه ابعاد زندگی شهروندان محلات شهر گناوه خواهد شد.

دستاورد پژوهشی و نتیجه‌گیری

آنچه امروز در اداره امور شهر مورد توجه است و به‌عنوان پارادایمی در مدیریت شهرها معرفی می‌شود، بهره‌گیری از الگوی حکمروایی شهری بوده که در آن دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی در یک جریان افقی و فرابخشی به مشارکت می‌پردازند. در این بستر می‌توان امید به حل مشکلات و معضلات ساختاری و کارکردی شهرها داشت؛ اما یکی از مشکلات اصلی مدیریت شهری در ایران عدم وجود مشارکت بین دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی است که باعث عدم اجرای مناسب حکمروایی شهری شده است. در این پژوهش، وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مشارکت، اثربخشی و کارایی، ثبات سیاسی، دسترسی و اطلاعات، قانون‌مندی، عدالت اجتماعی، مسئولیت‌پذیری و اجتماع‌محوری) در محلات شهر گناوه بررسی و ارزیابی گردید. نتایج آزمون ویکور فازی نشان می‌دهد که میانگین میزان حکمروایی خوب شهری گناوه بسیار پایین می‌باشد. شکل شماره ۸ میزان حکمروایی خوب شهر گناوه را بر اساس یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد.

شکل ۸ وضعیت حکمروایی خوب شهری شهر گناوه.

Figure 8: The state of good urban governance in Ganaveh city,

Source: Author, 2021

همان‌طور که قبلاً نیز گفته شد حکمروایی خوب شهری مقوله‌ای چندبعدی محسوب می‌شود که بالطبع برنامه‌ریزی برای این مقوله نیز باید از خصیصه جامعیت برخوردار باشد؛ همچنین باید شرایط ایجاد و تداوم آن نیز فراهم گردد. شرایطی که

اگر با مطالعه، برنامه‌ریزی و طراحی جامع و چندبعدی صورت گیرد می‌تواند باعث احساس علاقه و تعلق خاطر به محل و مکان مورد زندگی گردد. یکی از آسیب‌های بسیار مهم عدم استقرار حکمروایی خوب، تضعیف مشارکت ساکنان خواهد بود و با توجه به اینکه برای رسیدن به الگوی توسعه مطلوب یا استفاده صحیح از منابع و فرصت‌ها و توزیع عادلانه امکانات، مشارکت مردم راهکار اصلی و محوری به شمار می‌رود که تلفیق و ترکیب عناصر اصلی در جریان توسعه و به فعلیت درآوردن آن‌ها بر عهده دارد و همچنین افزایش مشارکت مردم در امور شهری، نقش ارزنده‌ای در ایجاد تعادل شهری، به عهده دارد. این موارد نقش مهم و جایگاه بالای مشارکت در توسعه را مشخص می‌کند. مسائل مطرح‌شده فوق با استناد به مطالعات صورت گرفته در تحقیق حاضر به‌خوبی خود را در موضوع حکمروایی خوب شهری گناوه نشان می‌دهد. به‌طوری‌که حکمروایی خوب شهر گناوه بسیار پایین می‌باشد. در مجموع، موضوع حکمروایی خوب شهری به‌وسیله سازمان ملل و بانک جهانی باهدف عالیه رفع فقر و مشارکت شهروندان در کشورها کلید خورد منتها وجود خلأهایی در زمینه‌های برنامه‌ریزی و اجرای آن، سبب ایجاد کژ رفتاری‌ها و بروز ناهنجاری‌های مختلفی گشت. این ضعف‌ها و ناهنجاری‌ها و آسیب‌ها، به‌نوبه خود می‌تواند در کیفیت مشارکت ساکنین شهروندان شهر گناوه تأثیرگذار باشد با توجه به نتایج حاصله، در وضعیت فعلی شهر گناوه، عدم به‌کارگیری و بی‌توجهی به شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و عدم اجرای آن در مدیریت شهری این شهر، مشکلات مختلفی را در زمینه‌ی مشارکت مردم و تعاملات مختلف در زمینه توسعه شهری به وجود می‌آورد و محلات شهر را از رسیدن به توسعه پایدار و حالت ثبات دور می‌سازد؛ بنابراین، با توجه به وضعیت فعلی (پایین بودن سطح مدیریت شهری در شهر گناوه)، به سیستم مدیریتی پویا و جدیدی نیاز است تا میزان مشارکت شهروندان و کارایی امور در این محلات شهر افزایش یابد. همچنین، محلات شهر گناوه به دلیل نبود سیستم مدیریتی کارآمد و رشد و گسترش ناموزون، مسائل و مشکلات متعددی در ارتباط با مدیریت شهری و خدمات دارد. سرانجام اینکه، بررسی حکمروایی خوب شهری و تدوین برنامه‌ها و سیاست‌ها در زمینه بهبود و ارتقای آن برای محلات شهر گناوه از نکات بسیار مهمی است که لازم است تدابیری مناسب برای آن اندیشیده و اتخاذ گردد.

راهکارها

بنا بر ارزیابی‌های صورت گرفته در شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در گناوه، راهکارهای ذیل به تفکیک محلات جهت بهبود وضعیت شهری گناوه پیشنهاد شده است:

تقویت و توسعه اقتصاد محلی و همچنین اقتصاد شهر تجاری- بندری از طریق بسط مشاغل و ایجاد فرصت‌های شغلی متناسب با شرایط منطقه بندری و تجارت آزاد در منطقه در محلات مطهری، فرمانداری و بازار. ارائه قوانین و مقررات واحد در شهرهای تجاری به‌خصوص در محله بازار و بخش تجاری شهر. اخذ اختیارات مالی به مدیران و مسئولین شهری جهت تدوین احکام متناسب با شرایط و پتانسیل منطقه.

ایجاد فرصت‌های مناسب و برابر برای تمامی مردم برای عضویت در انجمن‌های محلی و شورایاری محلات شهر گناوه به‌خصوص با اولویت محلات ارشاد و عبد امام و همچنین محلات مال سادات و بابا علی شاه.

ایجاد، تقویت و توانمندسازی تشکل‌های مردمی در سطح کل محله‌های شهر گناوه.

برگزاری جلسات عمومی در محله‌ها برای ارائه گزارش عملکرد و تشویق شهروندان برای شرکت در بحث‌های عمومی مربوط به محله و بحث‌های موردعلاقه آن‌ها در تمامی محلات.

برگزاری جلسات منظم و پیوسته در شهرداری توسط مسئولان مدیریتی و برنامه‌ریزی شهری و رایزنی درباره مشکلات شهر با شوراها و شورایاران محلات شهر به‌خصوص در محلات مال سادات، ارشاد و بابا علی شاه.

برگزاری کلاس‌های آموزشی برای کارکنان جهت تکریم ارباب‌رجوع و افزایش نگرش و دانش آن‌ها به ترتیب در محلات مال سادات، ارشاد و بابا علی شاه در مرحله اول و سپس در محلات عبد امام، کوی بعثت، چاه‌جو و بازار.

یادگیری و آشنایی شهروندان تمام محلات شهر گناوه به حقوق و قوانین مربوط به خود و شهر جهت ارتقاء بینش، دانش و آگاهی شهروندان در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها.

افزایش توان و تخصص کارکنان در جهت ایجاد ارتباط مستحکم با شهروندان و پاسخگویی مناسب به آنان.

قانون مداری سازمان‌ها و جلوگیری از دخالت گروه‌های غیررسمی در مدیریت شهری.

گزارش سالانه شهرداری به شهروندان تمام محلات.

دعوت به مشارکت و همکاری شهروندان به‌خصوص افراد تحصیل‌کرده و دانشجویان در زمینه‌های مختلف مدیریت و اداره شهر به‌خصوص از متخصصین محلات فرمانداری و بازار.

تقویت و احیاء سازوکار مدیریتی شهرداری و شورای شهر به‌عنوان سازمان‌های محلی در جهت تقویت مدیریت محلات شهر.

با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین اصول بنیادی فرایند برنامه‌ریزی، تقدم شناخت بر اجرا است؛ شناختی که بستر را برای تعیین استراتژی و به دنبال آن طراحی برنامه‌ها و پروژه‌ها فراهم می‌سازد تا زمینه برای تحقق طرح و برنامه موردنظر فراهم شود. مقاله حاضر با این هدف، سعی در فراهم آوردن بستری همراه با شناخت در محله‌های شهر گناوه در مورد اصول و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری را دارد تا این شناخت، بستری برای پیاده‌سازی شایسته‌تر اصول موردنظر در مقیاس محلات باشد. بستری که در آن اولویت‌ها و کیفیت‌ها مشخص باشد و خود در مرحله بعد، مشخص‌کننده اولویت‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌ها باشد؛ چراکه طرح‌ریزی برنامه‌ها و پروژه‌ها، بدون داشتن بستری ناشی از شناخت، از واقعیت‌ها و اولویت‌ها فاصله داشته و چه‌بسا سبب فاصله گرفتن از تحقق شود. آنچه از نتایج مقاله حاضر می‌توان استنباط کرد این است که وضع موجود محلات شهر گناوه نامناسب است و با این فضای فعلی، ساکنین نمی‌توانند فرصت‌های اشتغال و پیشرفت را برای خود (محله) و ساکنینشان فراهم آورند. به همین خاطر لزوم حرکت به سمت بازآفرینی فضای این محلات

به‌شدت احساس می‌شود. یکی از طرح‌ها و برنامه‌هایی که می‌تواند در راستای بازآفرینی این محلات استفاده شود؛ حکمروایی خوب شهری است. طرحی که اولویت اصلی آن بازآفرینی یک متن فضایی جدید است. متن فضایی جدیدی باقابلیت زندگی مناسب، پویا و قوی که توانایی رقابت با دیگر فضاها (محلات، شهرها) را داشته باشد. روشن است که اتخاذ و پیاده‌سازی این طرح و برنامه (حکمروایی خوب شهری) نیز نیازمند آگاهی و شناخت است. تحقیق حاضر نیز سعی در فراهم آوردن این مهم داشته است تا زمینه را برای تحقق فرآیند شناخت حکمروایی خوب شهری داشته باشد. (به عبارتی حکمروایی خوب شهری می‌تواند استراتژی به‌منظور بازآفرینی متن فضایی محلات (شهر گناوه) البته در بستری ناشی از شناخت) باشد.

با توجه به این موضوع که نهادهای ضعیف و سازوکارهای ضعیف حکمرانی خطر عملکرد پایین، اتلاف منابع، مداخلات ناکارآمد بخشی، نقض حقوق بشر و عدم پیشرفت کلی را افزایش می‌دهد. نهادها و سازوکارهای حاکمیتی مؤثر، چه رسمی (قانون اساسی، قانون و مقررات) و چه غیررسمی (هنجارهای اجتماعی، آداب و رسوم و سنت‌ها)، باهم تعیین می‌کنند که مردم و سازمان‌های بخش دولتی و خصوصی چگونه تصمیمات اقتصادی، اجتماعی یا سیاسی را اتخاذ کنند و باعث به حداکثر رساندن منابع بالقوه و بهینه‌سازی منابع شوند. حاکمیت شهری شامل روش‌های مختلف مشارکت نهادهای عمومی و خصوصی و افراد در برنامه‌ریزی، طراحی و مدیریت امور مشترک یک شهر و فرایندهایی است که برای تحقق مؤثر در دستور کار کوتاه‌مدت و بلندمدت توسعه یک شهر استفاده می‌شود. حاکمیت شهری می‌تواند توسعه پایدار را به همراه داشته باشد، سازگار با محیط‌زیست، مشارکتی، پاسخگو، شفاف، مؤثر، عادلانه و فراگیر هم در قانون و هم در عمل؛ بنابراین مدل حکمروایی خوب شهری تحت عنوان مدل سه‌گانه خلاق یا *The Creative Multiple models of Good Urban Governance* ارائه می‌گردد.

یک مدل جدید مدیریت شهری به‌منظور بهبود و ارتقاء حکمروایی در شهر تجاری گناوه ارائه شده است. این مدل چندگانه بر مبنای چند مؤلفه و پایه نظری چون فشردگی، ارتباط سازمان‌ها و نهادها و هماهنگی و یکپارچگی و ایجاد هاب لجستیکی به‌منظور توسعه اقتصادی شهر تجاری و باهدف ایجاد مسیریابی با مزایای اقتصادی و تجاری برای شهرهای بندری به‌خصوص شهر تجاری گناوه ارائه می‌شود. زیربنای اصلی این مدل چهار رکن اساسی است که به‌قرار زیراند:

رکن اول رشد فشرده شهری از طریق گسترش و توسعه مدیریت شده و یا مقاوم‌سازی است که تراکم متناسب، توسعه به‌هم‌پیوسته کل شهر و محله‌های مختلط را تشویق می‌کند. این نوع توسعه در مورد محدوده‌های شهری دارای محدودیت نیست، بلکه در مورد چگونگی مدیریت شهری و اجرای حاکمیت شهری است.

رکن دوم در مورد ارتباط سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط به‌منظور یکپارچه‌سازی زیرساخت‌ها از طریق سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و فن‌آوری نوآورانه شهری مانند سیستم‌های حمل‌ونقل شهری، راه‌سازی، تعبیه وسایل نقلیه الکتریکی، ایجاد شبکه‌های هوشمند شهری، ایجاد ساختمان‌های با مصرف انرژی و توزیع عادلانه خدمات ضروری آب، بهداشت و زیاده

در تمام مناطق شهری است. یکی از مباحث مستتر در این بحث منطقه‌گرایی و توجه به پتانسیل‌های موجود در شهر تجاری است.

رکن سوم حاکمیت هماهنگ و یکپارچه است که از طریق نهادی مؤثر و پاسخگو اجرا می‌شود که از برنامه‌ریزی و اجرای هماهنگ برنامه‌های فعالانه و سرمایه‌گذاری در بخش‌های دولتی و خصوصی و جامعه مدنی پشتیبانی می‌کند. همان‌طور که در پیشنهادها نیز ارائه گردید بحث شهردار محله به‌عنوان میانجی بین مردم و سازمان‌های دولتی می‌تواند باعث ایجاد این هماهنگی شود. تمرکز رساله حاضر و مدل ارائه‌شده بر رکن سوم است.

حاکمیت یکپارچه و هماهنگ به‌ویژه در بسیاری از شهرهای تجاری که سطح فعلی ظرفیت آن‌ها برای اجرای برنامه‌های موردنیاز جهت حرکت به سمت رشد فشرده شهری و ارائه زیرساخت‌های متصل و مؤثر کافی نیست، بسیار مهم خواهد بود. چهارعنصر حاکمیت هماهنگ شهری در برنامه‌ریزی شهری شامل موارد زیر است:

(۱) حکمرانی چند سطحی با هماهنگی مؤثر سیاست‌های ملی، منطقه‌ای و شهری جهت جلوگیری از موازی کاری و ایجاد تعامل میان سازمان‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی؛

(۲) رهبری شهر و اختیارات مالی؛ متمرکز کردن اختیارات مدیریتی و هزینه‌ها که همانند کشورهای پیشرفته هر شهر متناسب با پتانسیل و شرایط منطقه‌ای خود احکام ویژه‌ای را وضع نماید و جهت اجرای طرح و برنامه‌های متناسب با شهر بودجه مصوبی را در نظر گیرد.

(۳) شفافیت و پاسخگویی؛ جهت اطلاع‌رسانی و آگاهی دادن به شهروندان در خصوص طرح‌ها و برنامه‌های مدیریتی و شهری و عملکرد شهرداری و دیگر نهادها و سازمان‌های دخیل در شهر.

و (۴) ادغام سیاست‌ها در سطح محلی جهت یکسان‌سازی اصول اجرائی و جلوگیری از تبعیض در مناطق. شهرداری همچنین می‌تواند از شبکه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای شهرها برای انتقال مؤثر دانش و نوآوری استفاده کند.

رکن چهارم: ایجاد هاب لجستیکی به‌منظور توسعه اقتصادی شهر تجاری و باهدف ایجاد مسیریابی با مزایای اقتصادی و تجاری برای شهرهای بندری به‌خصوص شهر تجاری گناوه. این هاب یا مرکز دارای تحت عنوان پارک لجستیکی، ترمینال و پلتفرم باربری، مرکز حمل‌ونقل و دهکده اقتصادی می‌تواند فعالیت نماید. این هاب‌ها و مراکز لجستیک اقتصادی برای تقویت نقش حمل‌ونقل چندوجهی، باید حتی‌الامکان از طریق روش‌های حمل‌ونقل گوناگون (جاده‌ای، ریلی، دریایی و هوایی) قابل‌دسترس باشند که به دلیل موقعیت شهر گناوه به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری در بخش دریایی می‌تواند باعث تقویت و رونق اقتصادی شهر شود.

با توجه به اصول برنامه‌ریزی شهری و زیربنایی شهر گناوه می‌توان موارد زیر را به‌عنوان مزایای ایجاد هاب لجستیک در شهرهای تجاری اقتصادی و برنامه شهری مانند گناوه مطرح نمود:

✓ فرصت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در شهرهای تجاری - بندری با موقعیت ویژه اقتصادی.

- ✓ توسعه اراضی و پس‌کرانه‌های بندری.
- ✓ ساخت اسکله‌های تجاری و بارانداز کشتی‌های تجاری و بازرگانی در خور رودخانه بلال یا خور گناوه همانند کشورهای عربی چون امارات و خور جبل علی.
- ✓ ایجاد صنایع تبدیلی و ارزش‌افزوده با ایجاد زیرساخت‌های لازم بر اساس طراحی یک مدل کسب‌وکار اقتصادی و توسعه پایدار شهری در بندر تجاری گناوه.
- ✓ ایجاد صنایع مونتاژ همانند صنایع مونتاژ کشورهای عربی حوزه خلیج فارس.
- ✓ ایجاد پایانه صادراتی و ترانزیت کالا به کشورهای همسایه به علت نزدیک بودن شهر گناوه.
- ✓ راه‌اندازی خط مسافری بین بندر گناوه و بوشهر و کشورهای عربی (عمان، امارات، قطر، کویت، بحرین) جهت توسعه حمل‌ونقل دریایی و بازرگانی.
- ✓ تأمین شناورهای تفریحی و مسافری و ارائه خدمات گردشگری دریایی جهت ارتقاء و بهبود قابلیت راه‌اندازی سفرهای دریایی و توسعه صنعت توریسم در خلیج فارس و کمک به اقتصاد بازار و ساخت هتل جهت اسکان مسافری و مواردی از این قبیل.
- ✓ ایجاد، گسترش و رونق صنعت کشتی‌سازی به‌جای واردکردن کشتی‌های دست‌دوم و قدیمی از ژاپن و دیگر نقاط جهان.
- ✓ ایجاد مرکز تأمین و شارژ تجهیزات ایمنی و تعمیرات کشتی‌ها جهت اشتغال‌زایی.
- ✓ تهیه و تدوین طرح ویژه اقتصادی در شهرهای تجاری بندری به‌عنوان جایگزین طرح‌های جامع منسوخ‌شده.

شکل ۹. مدل حکمروایی خوب شهری.

Figure 9: Good urban governance model,

Source: Author, 2021

منابع

- اسماعیل زاده، حسن، کوزه گر، لطفعلی، علیان، مهدی، آدینه‌وند، اصغر (۱۳۹۵)، فراتحلیلی بر پژوهش‌های حوزه حکمروایی شهری در ایران، مجله برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۲۰ (۲)، ۴۰-۱.
- امانپور، سعید، ملکی، سعید، حسینی‌شه‌پریان، نبی‌الله (۱۳۹۶)، تحلیل فضایی پراکنش جمعیت و توزیع خدمات در مناطق کلان‌شهر اهواز، جغرافیا و آمایش شهری-منطقه‌ای، ۲۲، صص ۹۶-۱۱۶.
- بابائی مراد، بهناز. (۱۴۰۱). ارزیابی عملکرد مدیریت شهری در چهارچوب حکمرانی خوب و ارتباط آن با کیفیت زندگی شهری و سرمایه اجتماعی. معماری و شهرسازی آرمان شهر، ۱۵ (۳۹)، ۲۲۷-۲۳۸.
- براری، احسان، کاظمیان، غلامرضا، شریف‌زاده، فتاح، قربانی‌زاده؛ ووجه‌اله (۱۳۹۸). فرایندها و راهکارهای استقرار حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهرهای کشور مورد مطالعه: مشهد. مدیریت شهری و روستایی. ۱۸ (۵۶): ۳۵-۵۴.
- بصیرت، میثم، عزیزی، محمدمهدی، زبردست، اسفندیار، احمدآخوندی، عباس (۱۳۹۱)، فرصت‌ها و چالش‌های حکمروایی کلان‌شهری خوب در عصر جهانی‌شدن؛ مطالعه موردی تهران، نشریه هنرهای زیبا، ۱۷ (۱)، ۱۶-۵.

- پوراحمد، احمد، ابدالی، یعقوب، الله قلی پور، سارا. (۱۳۹۹). تحلیل فضایی آثار حکمروایی مطلوب بر زیست‌پذیری شهری؛ مطالعه موردی: کانون‌های جرم‌خیز مناطق ۱۱ و ۱۲ شهر تهران. *برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)*، ۱۰(۲)، ۸۳-۱۰۴.
- پورمحمدی، محمدرضا؛ حسین‌زاده دلیر، کریم؛ پیری، عیسی (۱۳۸۹)، حکمروایی مطلوب شهری بر بنیان سرمایه اجتماعی، *مطالعات جغرافیایی مناطق خشک*، شماره ۱، صص ۴۰-۵۶.
- تاری، مهتا، رضائی، میثم. (۱۳۹۸). سنجش و ارزیابی میزان حکمروایی خوب شهری در محله‌های شهر فردوسیه شهرستان شهریار. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۵۱ (۱)، ۲۳-۴۰.
- حاتمی‌نژاد، حسین، بذرافکن، شهرام، آروین، محمود (۱۳۹۶). تحلیل نقش الگوی حکمروایی خوب شهری در کاهش آسیب‌پذیری مسکن شهری در برابر زلزله، *فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۲(۳)، ۵۹۹-۶۱۷.
- حسینی، سید هادی. (۱۳۹۵). تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با تأکید بر نظرات شهروندان و مدیران؛ مطالعه موردی: شهر تربت‌حیدریه. *فصلنامه مطالعات شهری*، ۵(۲۰)، ۴۳-۵۲.
- حکمت‌نیا، حسن، ملکی، محمد، موسوی، میرنجف، افشانی، علیرضا (۱۳۹۶)، بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران: مورد مطالعه: شهر ایلام، *مجله آمایش جغرافیایی فضا*، ۷(۲۴)، ۱۵۲-۱۴۳.
- ربانی، طاهار، رکن‌الدین‌افتخاری، عبدالرضا، مشکینی، ابوالفضل، رفیعیان، مجتبی (۱۳۹۷)، تحلیل موانع نهادی آینده حکمروایی توسعه پایدار کلان‌شهر تهران، *فصلنامه برنامه‌ریزی و آمایش فضا*، ۲۲ (۱)، صص ۱۵۳-۱۲۴.
- رهنما، محمدرحیم، مافی، عزت‌الله، اسدی، روح‌الله. (۱۳۸۹). تحلیل جایگاه حکمروایی خوب شهری در مشهد با الگوی SWOT. *جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای*، ۸(۱۵). ۲۲۴-۱۹۷.
- زارع، الهام، فرامرزی اصل، مهسا، عباسی پارام، الناز. (۱۳۹۹). بررسی نقش مشارکت اجتماعات محلی در توسعه پایدار اجتماعی شهرها (مطالعه موردی: محله سنگلج تهران). *معماری و شهرسازی پایدار*، ۸(۱)، ۱۰۱-۱۱۷.
- زیاری، کرامت‌الله، پوراحمد، احمد، حاتمی‌نژاد، حسین، باستین، علی (۱۳۹۷)، سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب شهری بر زیست‌پذیری شهرها (مطالعه موردی: شهر بوشهر)، *نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری*، ۹(۳۴)، ۱۸-۱.
- سبحانی، نوبخت، زیویار، پروانه، سرور، رحیم. (۱۳۹۸). بررسی و تحلیل روابط علی و معلولی شاخص‌های تأثیرگذار بر مدیریت یکپارچه حریم پایتخت. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۵۱ (۲)، ۴۲۹-۴۵۱.
- سرشماری عمومی نفوس و مسکن شهر گناوه (۱۳۹۵-۱۳۳۵)، درگاه ملی آمار ایران.
- شاهینی‌فر، مصطفی، چاره‌جو، فرزین. (۲۰۱۹). ارزیابی شاخص‌های مؤثر در تحقق حکمروایی خوب شهری در کلان‌شهرها (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه). *جغرافیا و توسعه فضای شهری*، ۵(۲)، ۲۱۹-۲۰۱.
- شماعی، علی، یوسفی‌بابادی، سعید (۱۳۹۷). تحلیل نقش حکمروایی خوب شهری بر درآمدهای پایدار گردشگری (مورد مطالعه: شهر مسجدسلیمان). *فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری*، ۶(۲۴): ۶۳-۷۹.
- غفاری‌گیلاننده، عطا، هاشمی معصوم‌آباد، رضا. (۱۳۹۸). ارزیابی میزان حس تعلق محله‌ای با افزایش مشارکت شهروندان در طرح‌های توسعه محله‌ای (مطالعه موردی: محله پیرمادر، اردبیل). *مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۱۱(شماره ۲)، ۱۴۳-۱۵۵.
- کاظمیان، غلامرضا، (۱۳۸۶)، درآمدی بر الگوی حکمرانی شهری، *فصلنامه جستارهای شهرسازی*، شماره ۱۹-۲۰، صص ۲۸-۴۰.
- مافی، عزت‌اله، عبدالله‌زاده، مهدی (۱۳۹۶)، ارزیابی پایداری اجتماعی کلان‌شهر مشهد، *دو فصلنامه پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری*، ۸(۱)، صص ۷۸-۶۵.

- مغانی، بهنام، سلیمانی دامنه، مجتبی، صباحی گراغانی، مجتبی (۱۳۹۶)، سنجش میزان احساس امنیت و آسایش گردشگران داخلی (مطالعه موردی: شهر ساحلی بندر گناوه)، نشریه گردشگری شهری، ۴ (۴)، ۱۰۷-۱۲۱.
- موسوی، سیدعارف، طالشی، مصطفی، دربان استانه، علیرضا (۱۳۹۶)، تدوین و اعتبارسنجی شاخص‌های بومی حکمروایی خوب روستایی، فصلنامه مدیریت شهری، ۴۹، ۵۳۳-۵۱۱.
- هادی بیگلو، حسین، سرور، رحیم، نوری، علی (۱۳۹۷). تبیین تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری با تأکید بر هوشمندسازی مکان؛ موردکاوی شهر تهران. مدیریت شهری و روستایی. ۱۷ (۵۲): ۱۸۹-۲۰۴.

References

- Abdali, A., Zabihi, Hossein, Majedi, H. (2019). Explaining the conceptual framework of good urban governance based on integrated urban management (Case study: Tehran metropolis). *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 12 (1): 293-309. (In Persian)
- Amanpour, S., Maleki, S., Hosseini Shahparian, N. (2017). Spatial Analysis of Population Distribution and Distribution of Services in Ahvaz Metropolitan Area, *Geography and Urban-Regional Planning*, 22:116-96. (In Persian)
- Babaei Morad, B. (2022). Evaluating the Performance of Urban Management within the Good Urban Governance Framework and its Relationship with the Quality of Urban Life and Social Capital. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 15(39), 227-238. (In Persian)
- Barari, E., Kazemian, Gh., Sharifzadeh, F., Ghorbanizadeh;V. (2019). Processes and strategies for establishing good urban governance in the metropolises of the country under study: Mashhad. *Urban and rural management*, 18 (56): 35-54. (In Persian)
- Basirat, M., Azizi, M.M., Zabrdast, E., Ahmad Akhundi, A. (2012). Opportunities and Challenges of Good Metropolitan Governance in the Age of Globalization; Case Study of Tehran, *Journal of Fine Arts*, 17 (1): 16-5. (In Persian)
- Bhuiyan, S. (2011). Transition Towards a Knowledge-Based Society in Post-communist Kazakhstan: Dose Good Governance matter? *Journal of African Studies*, Vol 463: 404-421.
- Biswas, R., Jana, A., Arya, K., & Ramamritham, K. (2019). A good-governance framework for urban management. *Journal of Urban Management*. Doi: 10.1016/j.jum.2018.12.009
- Bushehr Meteorological Organization*, (2019). (In Persian)
- Esmailzadeh, H., Koozegar, L., Alyan, M., Adinehvand, A. (2016). A meta-analysis of research in the field of urban governance in Iran, *Journal of Spatial Planning and Planning*, 20 (2): 40 -1. (In Persian)
- Genaveh General Population and Housing Census (1956-2016)*, National Statistics Portal of Iran. (In Persian)
- Ghaffari Gilande, A., Hashemi Masoumabad, R. (2019). Assessing the sense of belonging to a neighborhood by increasing citizen participation in neighborhood development projects (Case study: Pirmadar neighborhood, Ardabil). *Iranian Social Development Studies*, 11 (No. 2):143-155. (In Persian)
- Hadi Begloo, H., Sarvar, R., Nouri, A. (2018). Explanation of good governance of good urban governance with emphasis on location smart growth; case study: city of Tehran. *Urban Management Journal*, 17 (52): 189-204. (In Persian)
- Hatami Nejad, H., Bazrafkan, Sh., Arvin, M. (2017). Analysis of the role of good urban governance model in reducing the vulnerability of urban housing to earthquakes, *Quarterly Journal of Human Settlement Planning Studies*, 12 (3): 599- 617. (In Persian)
- Hekmatonia, H., Maleki, M., Mousavi, M.N, Afshani, A. (2017). A Study and Analysis of Good Urban Governance in Iran: Case Study: Ilam City, *Journal of Space Geography*, 7 (24): 152-143. (In Persian)

- Hosseini, S.H. (2016). Analysis of indicators of good urban governance with emphasis on the opinions of citizens and managers; Case study: Torbat-e Heydarieh. *Journal of Urban Studies*, 5 (20): 43-52. (In Persian)
- K'Akumu, O.A. (2023). Compilations of official statistics in Kenya: Assessing their adequacy for urban policy and governance. *Habitat International*, 133, 102755.
- Kaufman, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2010). *The worldwide governance indicators: Methodology and analytical issues*. World Bank Policy Research Working Paper, No.5430.
- Kazemian, Gh. (2007). An Introduction to the Model of Urban Governance, *Quarterly Journal of Urban Studies*, No. 19-20:28-40. (In Persian)
- Khosravi Hajivand, I., Khadem Al-Husseini, A., Saberi, H., Momeni, M. (2020). Assessing the managerial coordination of the new city of Fooladshahr with the surrounding settlements. *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 13 (1): 536-551. (In Persian)
- Mafi, E., Abdollahzadeh, M. (2017). Assessing the social sustainability of Mashhad metropolis, *Bi-Quarterly Journal of Urban Ecology Research*, 8 (1):78-65. (In Persian)
- Moghani, B., Soleimani Damaneh, M., Sabahi Graghani, M. (2017). Measuring the feeling of security and comfort of domestic tourists (Case study: coastal city of Genaveh port), *Journal of Urban Tourism*, 4 (4): 121-107. (In Persian)
- Mousavi, S.A, Taleshi, M., Darban Astaneh, A. (2017). Codification and validation of indigenous indicators of good rural governance, *Quarterly Journal of Urban Management*, 49: 533-511. (In Persian)
- Pahl-Wostl, C. (2020). Enhancing the capacity of water governance to deal with complex management challenges: A framework of analysis, *Environmental Science & Policy*, Volume 107: 23-35.
- Pieterse, M. (2022). Corporate power, urban governance and urban law. *Cities*, 131, 103893.
- Pour Mohammadi, M.R. Hosseinzadeh Dalir, K.; Piri, I. (2019). Optimal Urban Governance Based on Social Capital, *Geographical Studies of Arid Areas*, No. 1:40-56. (In Persian)
- Pourahmad, A., Abdali, Y., Allah Gholipour, S. (2021). Spatial analysis of the effects of favorable governance on urban viability; Case study: Crime centers in districts 11 and 12 of Tehran. *Spatial Planning (Geography)*, 10 (2): 83-104. (In Persian)
- Pourhossein, F., Akhbari, M. (2019). Explain the geopolitical effects of ISIL's political thought and action to establish a country and an ideological government in the Middle East. *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 11 (2): 31-52. (In Persian)
- Rabbani, Taha, Rokn al-Din Iftikhari, Abdolreza, Meshkini, Abolfazl, Rafieian, Mojtaba (2015), Analysis of Future Institutional Barriers to Sustainable Development Governance in Tehran, *Space Planning and Planning Quarterly*, 22 (1), pp. 153-124. (In Persian)
- Rahnama, M.R., Mafi, E., Asadi, R. (2010). Analysis of the position of good urban governance in Mashhad with SWOT model. *Geography and Regional Development*, 8 (15): 224-197. (In Persian)
- Shahinifar, M., Charejoo, F. 2019. Evaluation of effective indicators in achieving good urban governance in metropolises (Case study: Kermanshah). *Geography and Urban Development*, 5 (2): 219-201. (In Persian)
- Shamaei, A., Yousefi Babadi, S. 1397. Analysis of the role of good urban governance on sustainable tourism revenues (Case study: Masjed Soleiman city). *Quarterly Journal of Urban Economics and Management*, 6 (24): 63-79. (In Persian)
- Sheikh, H. Mitchell, P. Foth. M. (2023). More-than-human smart urban governance: A research agenda , *Digital Geography and Society* , 4 , 100045. <https://doi.org/10.1016/j.diggeo.2022.100045>.
- Sobhani, N., Ziviar, P., Sarvar, R. (2019). Investigation and analysis of causal relationships of indicators affecting the integrated management of the capital. *Human Geography Research*, 51 (2): 429-451. (In Persian)

- Sukmadilaga, C., Pratama, A., & Mulyani, S. (2015). *Good Governance Implementation in Public Sector: Exploratory Analysis of Government Financial Statements Disclosures across ASEAN Countries*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 211: 513-518.
- Tari, M., Rezaei, M. (2019). Measuring and evaluating the rate of good urban governance in the neighborhoods of Ferdowsieh city of Shahriar city. *Human Geography Research*, 51 (1): 23-40. (In Persian)
- Tavakoli Nia, J., Eskandarpour, M., Barghomdi, M. (2012). An Introduction to Good Urban Governance: Necessities, Requirements and Challenges in Iran. *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 5 (1): 135-152. (In Persian)
- UNDP. (2008). *Characteristics of good governance' the urban governance initiative (TUGI)*.
- Wamukoya, Marylene; Kadengye, Damazo T.; Iddi, Samuel; Chikozho, Claudious (2020). *The Nairobi Urban Health and Demographic Surveillance of slum dwellers, 2002–2019: Value, processes, and challenges*. *Global Epidemiology*, 2: 1-10. doi:10.1016/j.gloepi.2020.100024
- Zare, E., Faramarzi Asl, M., Abbasi Param, E. (2020). Investigating the role of participation of local communities in sustainable social development of cities (Case study: Sangalaj neighborhood of Tehran). *Sustainable Architecture and Urbanism*, 8 (1): 101-117. (In Persian)
- Ziari, K., Pourahmad, Ahmad, H. Nejad, H., Bastin, A. (2018). Measuring and evaluating the effects of good urban governance on the viability of cities (Case study: Bushehr), *Journal of Urban Research and Planning*, 9 (34): 18-1. (In Persian)

Evaluation and ranking of Genaveh urban neighborhoods in terms of indicators of good urban governance

Ali Beiruti

Ph.D. Candidate, Department of Urban planning, Islamic Azad University, Dubai, UAE.

***Keramatollah Ziari**

Professor, Department of Geography and Urban planning, University of Tehran, Tehran, Iran.

Hossein Soltanzadeh

Associate Professor, Department of Architecture and Urban planning, Tehran markaz, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Global experience shows that in developed countries as well as in developing countries, good governance to address the challenges and demands of the third millennium AD, especially urban management issues, is inevitable. Although the concept of governance has been widely discussed among policymakers and scholars, no strong consensus has yet been reached on a single definition of the concept. The purpose of this study is to evaluate and rank the neighborhoods of Genaveh in terms of indicators of good governance (participation, efficiency and effectiveness, accountability, political stability, social justice, access and information, legitimacy and community-based).

Materials and Methods: The research method is descriptive-compositional and its type is applied and the data collection methods are library and field which was designed by a questionnaire from 15 professors, specialists and officials. In order to prioritize the neighborhoods of Genaveh city in terms of indicators of good urban governance, the Fuzzy Vikor model has been used and to weight the indicators, the network analysis model (ANP) has been used.

Results and Discussion: The results of Fuzzy Vikor show that the governorate neighborhood with a weight of 0.000 is in the first rank of Genaveh neighborhoods. Nowruzabad neighborhood with a weight of 0.089 in the second rank, Motahhari alley neighborhood with a weight of 0.159 in the third rank, Besat alley neighborhood with a weight of 0.318 in the fourth rank, Abd Imam neighborhood with a weight of 0.403 in the fifth rank, Bazaar neighborhood with Weight 0.587 in the sixth rank, Chahjoo neighborhood with the weight of 0.649 in the seventh rank, Baba Ali Shah neighborhood with the weight of 0.812 in the eighth rank, Malsadat neighborhood with the weight of 0.877 in the ninth rank and Ershad neighborhood with the weight of 0.967 in It is ranked tenth and last.

Conclusion: Also, in terms of the level of desirability, the neighborhoods were ranked into four levels: the governorate neighborhoods, Motahhari and Nowruzabad alleys at the desired level, Besat and Abd Imam alley neighborhoods at the relatively desirable level, Bazaar and Chahjoo neighborhoods at the average level and Baba Alishah, Malsadat and Guidance is at an unfavorable level.

Keywords: Governance, Good Urban Governance, Neighborhood, Genaveh City

*(Corresponding Author): Zayyari@ut.ac.ir